

Hlavní přínosy alergenové imunoterapie pro lepší kvalitu života:

1. zmírňuje nebo časem dokonce odstraňuje příznaky alergie
2. snižuje množství užívaných léků
3. pomáhá preventivně bránit vzniku nových senzibilizací (přecitlivělostí)
4. pomáhá preventivně bránit rozvoji alergické rýmy v alergické astma

Chcete získat **více informací?**
Požádejte o radu svého alergologa.

Vše o respirační alergii a možnostech řešení naleznete také na

www.jsem-alerik.cz

Zkřížené alergie

 STALLERGENES

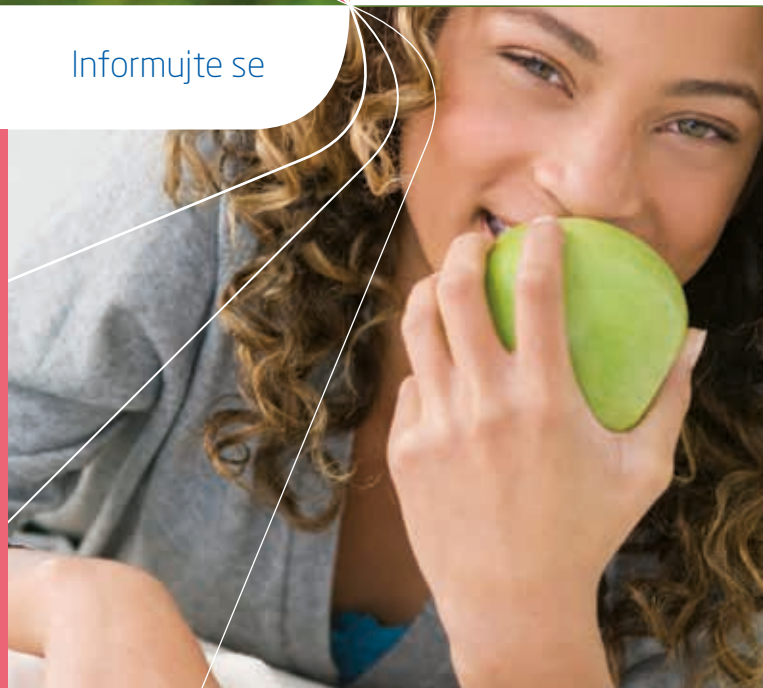
Informujte se

Tento materiál vznikl ve spolupráci s MUDr. Martinem Fuchsem
(Imunologická a alergologická ambulance, Immuno-flow s.r.o., Praha 9 – Letňany)

 STALLERGENES

STALLERGENES CZ, s.r.o., Křenova 7, 162 00 Praha 6
tel.: +420 222 515 342, fax: +420 222 518 096
e-mail: info@stallergenes.cz

CZ-GEN-EDU-3212-exp1117

0 alergií

Co je to alergie?

Alergie je nepřiměřená reakce imunitního systému na kontakt s okolním biologickým prostředím (např. kontakt s pyly, s roztoči, se zvířecí srstí nebo s potravinami atd.). Biologický materiál prostředí (mikroorganismy, živočichové, rostliny) obsahuje velké množství látek bílkovinné povahy, na které imunitní systém alergického pacienta může reagovat přecitlivěle (tzv. alergeny).

Alergická reakce probíhá ve dvou fázích:

1. tzv. **senzibilizace (přecitlivělost)**, během které imunitní systém potenciálního alergika rozpozná a zapamatuje si danou látku jako alergen
2. vlastní **alergická reakce**, která se již projeví charakteristickými příznaky při každém dalším kontaktu s alergenem

Příznaky alergie:

- **příznaky v oblasti úst:** otok rtů, jazyka, patra, svědění – často s postupem až do uší, obtížné polykání (odborně tzv. orální alergický syndrom)
- **dýchací potíže:** kašel, průduškové astma, alergická rýma; tyto dýchací potíže jsou často spojeny i s alergickým zánětem spojivek
- **kožní potíže:**
  - krátkodobé (obvykle kopřivka pouze na určitém místě těla, otoky obličeje, víček, prstů aj.)
  - přetrvávající (ekzém)
- **trávicí potíže:** zvracení, nevolnost, bolesti břicha, koliky, nadýmání, pozdější příznaky – průjmky
- **anafylaktická reakce:**
  - silně svědivé kopřivky po celém těle včetně dlaní a plosek nohou, otoky podkoží, otoky sliznic včetně krku a hrtanu (odborně tzv. Quinckeho edém)
  - srdečně cévní příznaky (pokles krevního tlaku, poruchy prokrvení, slabý a zrychlený puls), nadměrné pocení, poruchy vědomí, v krajním případě anafylaktický šok (nejzávažnější forma anafylaktické reakce)

Co je to zkřížená alergie?

Je to reakce na alergen, který nevyvolal původní senzibilizaci (přecitlivělost).

Pokud osoba alergická na určitý alergen zareaguje také na alergen jiný (odlišný jen zdánlivě), hovoříme o zkřížené alergii. Základní podmínkou je chemická příbuznost těchto alergenů.

Chemicky podobných alergenů je v prostředí velké množství, některé z nich můžeme najít doslova na každém kroku (odborně tzv. pan-alergeny).

Pacient s alergií na jediný alergen může tedy reagovat zároveň na:

- pyl a potraviny
- na různé potraviny
- na různé pyly

Nejobvyklejší zkřížené alergie

Níže uvedené zkřížené alergie se objevují relativně často. Zkříženou alergií trpí odhadem okolo 10–50% alergiků, záleží na typu alergie:

Zkřížené alergie mezi pyly

bříza	líška, olše, habr, dub, buk a kaštan, vzácně trávy a některé byliny
trávy	jen příbuzné trávy z čeledi lipnicovitých (např. bojinek, jílek), kam nicméně patří i nejznámější obiloviny (např. pšenice, žito, oves, ječmen, kukuřice)
ambrózie	třapatka (<i>Echinacea</i>), slunečnice, pelyněk, pampeliška, ibišek a heřmánek
pylněk	ambrózie, slunečnice, heřmánek

Zkřížené alergie mezi pyly a potravinami

břiza	malvice (jablko, hruška), peckovice (broskev, nektarinka, třešeň, švestka, meruňka), kiwi, kořenová zelenina (mrkev, celer, petržel, brambory), lískový ořech, vlašský ořech i arašíd; tento syndrom se často nazývá syndrom jablko-celer-lískový ořech .
trávy	pšenice – mouka i jiné obilné mouky, vzácněji rajské jablíčko
ambrozie	banán, vodní, medový i ananasový meloun, ale například i heřmánkový čaj
pelyněk	celer, mrkev, petržel, koření (fenykl, kmín, kopr, anýz, libeček)
fíkus	fíky, kiwi, ananas, banán, avokádo a jiné

Zkřížené alergie mezi potravinami

		pravděpodobnost zkřížené reakce
vejce	drůbeží maso	maximálně 10 %
kravské mléko	hovězí maso	maximálně 10 %
kravské mléko	kozy mléko, ovčí mléko	až 95 %
arašidy	sója, hrách, čočka, fazole, lupina – vličí bob	jen kolem 5-10 %
lískové oříšky	vlašský ořech, kešu, pistácie, para ořech, pekan, makadam aj.	až 40 %
sezam	mák, hořčice, slunečnice, řepka olejka a další druhy semen včetně některých ořechů a luštěnin	v některých případech vysoká, tj. 20-50 %
ryby	další ryby (mořské i sladkovodní)	až 50 %
krevety	korýši a měkkýši: krab, rak, humr, langusta, rak, olihně, chobotnice, ústřice i jiné mušle	až 75 %
pšenice	ječmen, žito	do 20 %
jablko	hruška, broskev, nektarinka, švestka, třešeň i meruňka	50-90 %
meloun	všechny možné druhy melounů, ale i banán, avokádo, latex	jiné ovoce (50 %) latex (10 %)

Zkřížené alergie mezi zvířaty

		pravděpodobnost zkřížené reakce
kočka	čeleď kočkovití a překvapivě i vepřové maso	do 5 %
roztoci	švábi, různí členovci – např. korýši (rak, krab, langusta, krevety) a pavoukovci (štíři, pavouci)	velmi nízká

Zkřížené alergie mezi alergeny nepylového původu a potravinami

		pravděpodobnost zkřížené reakce
roztoci	hlemýžď, korýši a měkkýši (krab, rak, humr, langusta, rak, olihně, chobotnice, ústřice i jiné mušle)	velmi nízká
latex	kiwi, banán, avokádo, jedlé kaštiny, meloun, fíky, mango, mučenka, papája (odborně tzv. latex fruit syndrom), výjimečně i broskev, rajské jablíčko, paprika, brambory a pohanka	až 35 %
ptáci - peří	slepičí a křepelčí vejce, kuřecí a krůtí maso	velmi nízká

Jak bojovat s alergií?

Stanovit diagnózu

Je třeba navštívit alergologa, který zjistí pravou příčinu vaší alergie.

Stanovení diagnózy probíhá v několika krocích:

- podrobný rozbor obtíží i okolností, za kterých vznikají (prostředí a způsob života), a rozbor dosavadního způsobu léčby (odborně tzv. anamnéza)
- kožní testy (tzv. bodové neboli prick testy): k ověření podezřelých alergenů – na vnitřní stranu předloktí se aplikují kapky alergenových extraktů, které umožní určit alergen (případně alergeny) způsobující přecitlivělost
- krevní testy: většinou ke zjištění hladin specifických alergických protilátek, slouží k potvrzení závěru

Váš alergolog by měl v optimálním případě určit, který alergen je zodpovědný za alergickou reakci a kdy se jedná pouze o tzv. senzibilizaci (tedy přecitlivělost bez příznaků alergie).

Před objevením principu zkřížené alergie byli někteří alergici klasifikováni jako „alergičtí na všechno“. Vždy ale existuje hlavní alergen/alergeny, ke kterým lze na základě zkřížené reaktivity přiřadit jiné, jejichž testy vyjdou také pozitivně. Ty však nemusí u pacienta vyvolávat skutečné obtíže.

Řešit příčinu alergie

Alergenová imunoterapie je jediná léčba, která **ovlivňuje samu příčinu alergického onemocnění**. Používá se u pylové, roztočové, zvířecí, popřípadě u plísňové alergie.

Princip alergenové imunoterapie spočívá ve snižování přecitlivělosti organismu na alergen. Postupným užíváním zvyšujících se dávek alergenu si pacient vybuduje vůči alergenu (alergenům) snášenlivost. Dojde ke zmírnění příznaků alergie, a tím pádem se sníží i množství užívaných úlevových léků.

Alergenová imunoterapie má jak preventivní, tak léčebný účinek.

Preventivně pomáhá bránit:

- vzniku dalších senzibilizací (přecitlivělosti)
- rozvoji alergického astmatu

Alergenovou imunoterapii může na základě diagnózy předepsat pouze váš alergolog.

Lékař odliší alergii od senzibilizace (přecitlivělosti), případně od zkřížené reaktivity, a určí přesně alergen nebo alergeny, na které je třeba zacílit alergenovou imunoterapii.

Zmírnit příznaky

Úlevové (symptomatické) léky lze užívat jednak lokálně (nosní či oční kapky, nosní spreje, inhalační aerosoly i práškové formy), jednak i systémově (tablety, kapky, sirupy, injekce).

Některé poskytují pouze dočasné zmírnění příznaků (např. antihistaminika), některé se vyznačují hlubšími, dlouhodobějšími účinky v souvislosti s útlumem zánětlivých procesů při alergických reakcích (např. kortikosteroidy, antileukotrieny, kromony, některá antihistaminika).

Žádné z těchto léků však neovlivňují skutečnou příčinu vaší alergie.

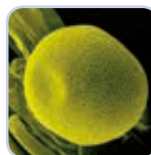
Omezit kontakt s alergenem

Omezení kontaktu s alergenem je často nemožné (např. v případě alergie na roztoče či na pylu), proto je třeba zahájit léčbu.

Potravinová alergie

Alergolog na základě objektivních vyšetření doporučí, kterým potravinám je třeba se vyhýbat. Pak byste měli pozorně číst etikety na produktech a včas odhalit případné skryté alergeny. Léčba potravinové alergie je založena především na odstranění problematické potraviny/potravin z jídelníčku, léky hrají obvykle pouze roli podpornou.

Pylová alergie

Pyl se v sezóně šíří vzduchem, zejména za teplých a slunečných dnů. Za větrného počasí může být nesen i na kilometry daleko. Množství pylu v ovzduší klesá za deštivých, chladných a vlhkých dnů.

Možná opatření:

- pokud je právě sezóna pylu, na který jste alergičtí, neprocházejte se v přírodě za suchých, slunečných či větrných dnů ve volném prostoru a u okraje budov i lesů (= filtr pylů)
- zavírejte okna, především v dopoledních a časných odpoledních hodinách, kdy je pylu v ovzduší nejvíce, popřípadě používejte sítě – lapače pylu v oknech
- v autě jezděte se zavřenými okénky
- doma se hned převlékejte a večer před spaním si myjte vlasy
- nesušte prádlo venku
- nesekejte trávu

Alergie na roztoče

- čistěte pravidelně předměty, ve kterých se roztočům daří (perte lůžkoviny i plyšové hračky na 60 °C)
- raději než koberec zvolte parkety či linoleum
- používejte hubič roztočů a speciální nepropustné povlaky na lůžkoviny, včetně návleku na matraci